

GLAZBENI IZRAŽAJ U DJECE – TREBA LI DJECU POTICATI DA SE BAVE GLAZBOM?

Glazba potiče na društvenost, samoizražavanje i motorički razvoj

NATAŠA KOVAČIĆ

Neki od učenika iz naše priče ne mogu se niti pomaknuti, njihova su tijela zauvijek zatočena u kolicima. Neki od njih ne mogu ni pričati, veza se izgubila negdje između uma i usta. Međutim, nešto se specijalno događa kada njihov učitelj uđe u predavaonicu i zasvira gitaru. Redajući pjesme Beatlesa i Boba Marleyja američki psiholog dr. Lazerson nagnuo se nad invalidnog dječaka, uzeo mu nježno ruku i pomogao da uhvati ritam. Dijete reagira pozitivno.

Dr. Lazerson radi s invalidnom i autističnom djecom koju putem glazbene terapije pokušava »probuditi«. Glazbena je terapija zdravstvena profesija slična psihoterapiji, samo što je alat kojim se psihoterapeut ili, bolje rečeno, glazbeni terapeut ovdje koristi glazbeni instrument. Glazba se koristi u psihoterapeutske svrhe kako bi se postiglo bolje fizičko, psihološko, kognitivno i socijalno funkcioniranje. Zbog toga što je glazbena terapija snažni medij, mogući su i jedinstveni rezultati. S vrlo malom djecom glazbena terapija osigurava jedinstvenu raznolikost glazbenih iskustava koja utječu na promjene u ponašanju djeteta kao i na njegove vještine u komunikaciji u društvenim i emotivnim vezama, kao i motoričkim i kognitivnim vještinama. Ova priča s početka našeg teksta pokazuje kako se glazbom može učiniti mnogo za djecu i ljude koji imaju probleme u razvoju, međutim, glazba i za ljude koji su dovoljno sretni da nemaju nikakvih problema s razvojem može biti mnogo više od puke zabave.

Glazba stimulira sva osjetila

I dok brojna istraživanja potvrđuju da glazbena terapija poboljšava kvalitetu života te da je u njoj uloga glazbe ta da stvara pozitivnu okolinu i pretpostavke za uspješan razvoj, jednako tako ljubav prema glazbi, slušanje glazbe, sviranje glazbenih instrumenata

Poticanje djeteta na sviranje nekog glazbenog instrumenta može donijeti samo dobrobit, jer riječ je o motivirajućim, a opet relaksirajućim i smirujućim učincima koje mu glazba može pružiti. Poznato je da glazba pomaže djetetu da se bolje nosi s boli, kao i sa stresnim situacijama

ISTRAŽIVANJE KANADSKIH ZNANSTVENIKA: Sviranje klavira ili pjevanje može kod djece dovesti čak do povećanja kvocijenta inteligencije

ili pjevanje, dokazano je, osim što čovjeku uljepšavaju život, imaju i mnoge dobrotvorne učinke.

O pozitivnim učincima glazbe na dijete dok je još u majčinoj utrobi napisani su traktati. Ono što je još sigurnije je činjenica da glazba stimulira sva osjetila, što je onda osobito važno za djecu koja rastu i razvijaju se. Naime, glazba potiče uključivanje djece na više razina što pogoduje mnogim razvojnim vještinama.

Poticanje djeteta na sviranje nekog glazbenog instrumenta može donijeti samo dobrobit, jer riječ je o motivirajućim, a opet relaksirajućim i smirujućim učincima koje mu glazba može pružiti.

Poznato je da glazba pomaže djetetu da se bolje nosi s boli, kao i sa stresnim situacijama, glazba potiče na društvenost, na samoizražavanje, na komunikaciju i na motorički razvoj.

Istraživanje koje su proveli kanadski znanstvenici sugerira da sviranje klavira ili pje-

vanje može kod djece dovesti čak do povećanja kvocijenta inteligencije. Naime, istraživači sa Sveučilišta u Torontu utvrdili su da šestogodišnja djeca koja su u razdoblju od devet mjeseci svakog tjedna vježbala sviranje klavira ili pjevanje imaju poboljšane rezultate na testovima inteligencije. Kod takve djece se kvocijent inteligencije povećao prosječno za tri boda, dok kod kontrolne skupine djece iste dobi koja nisu muzicirala takvo povećanje nije zabilježeno. Djeca stara šest godina odabrana su za istraživanje zbog toga što mozak u toj dobi još ima visoki stupanj sposobnosti promjena i prilagođavanja vanjskim utjecajima. U istraživanju je korišten Weschlerov test inteligencije koji procjenjuje različite aspekte intelektualne funkcije u deset različitih područja. Znanstvenici vjeruju da je ova studija novi dokaz za tvrdnje kako glazbeno obrazovanje potiče funkcioniranje dijelova mozga koji se koriste u rješa-

vanju matematičkih problema te onih koji su važni za snalaženje u prostoru.

Slični rezultati dobiveni su i temeljem drugih istraživanja koja kažu da zbog toga što mozak procesuirala glazbu u obje svoje polutke, glazba može stimulirati kognitivne funkcije, ali se može koristiti i u terapijske svrhe za svladavanje nekih govornih i jezičnih vještina.

Što se djece tiče, rijetko koje dijete ne voli glazbu pa ćete tako kod sasvim male djece uočiti interes za udaranjem u neki glazbeni instrument, ali i gibanje u ritmu ili barem pokušaju ritma s prvim taktovima glazbe. Djeca rado slušaju glazbu, međutim, uglavnom se moraju prilagoditi željama i ukusu roditelja. I dok odrasli biraju, dijete sluša i prima ono što mu se daje.

Univerzalni jezik

Međutim, ovdje valja biti na oprezu jer glazba koju slušaju odrasli nije uvijek namijenjena djeci i zato za djecu nema pra-

vu odgojnu vrijednost. A o tome kakvi su bili prvi kontakti s glazbom, tko ih je pružio djetetu i što mu se pružilo time, ovisi uvelike i djetetov stav prema glazbi kroz kasniji život. Najlošije je ipak kada roditelji bez djetetovog pristanka pokušavaju svog potomka prisiliti na nešto što su možda njihove neispunjene želje, poput sviranja nekog instrumenta, a da dijete ne pokazuje ni najmanju želju da to čini. Umjesto pozitivne, dobit će negativnu reakciju djeteta koje će i samo postati isfrustrirano jer mora ispuniti roditeljske neispunjene ambicije. Na internetskim stranicama brojni su forumi na kojima se sada već odrasle osobe jadaju zbog trauma koje su im nastale kao rezultat ispunjavanja roditeljskih nerealnih ambicija i želja.

Ipak, ako ste normalni roditelj koji poštuje želje svog djeteta, naravno ako su one opravdane, i koji neće tjerati svoje dijete da čini ono što ne voli, upoznavanje s glazbom i uvođenje glazbe u djetetov život može biti savršeno za uspostavljanje prisnijeg odnosa s djetetom, ali i djeteta sa svojim vršnjacima i slično.

Kroz pjevanje, sviranje ili slušanje glazbe može se zabaviti cijela obitelj, jer glazba se može provući kroz igranje ili se kroz igru može upoznati glazba.

Stara je izreka da je glazba univerzalni jezik koji prelazi sve kulturalne prepreke, jer riječ je o društveno prihvatljivoj aktivnosti odnosno vještini. Stoga, ako je vaše dijete povučeno ili pak u drugom ekstremu – hiperaktivno, sviranje nekog instrumenta moglo bi biti odskočna daska koja će ga integrirati u društvo, jer će na taj način steći nove prijatelje putem glazbene škole, zbora i slično, odnosno glazba može biti ta koja će pripitomiti djetetovu hiperaktivnost. Glazba je izvrsna za svu djecu, pa ako roditelj spazi pojačan djetetov interes za glazbu bilo bi poželjno da ga ohrabruje u tom smjeru, makar na kraju ne dobije malo Mozarta.

MULTIMEDIJALNA KNJIGA ZA DISTROFIČARE

Samo jedan posto invalida je zaposleno

Predstavljena je prva multimedijalna knjiga za distrofičare »Rehabilitacija i fizikalna terapija bolesnika s neuromuskularnim bolestima« autorice dr. Ide Kovač. Knjiga je namijenjena struci i pacijentima, jer na sveobuhvatan način pokriva cjelokupnu problematiku s medicinskog aspekta. Ovakve knjige nema niti u Europi te će uskoro biti prevedena na engleski jezik.

U Hrvatskoj ima 4500 distrofičara što je svjetski standard prema broju stanovnika. Distrofija ili neuromuskularna bolest je nasljedna kronična bolest progresivnog karaktera i ima 19 podvrsta. Oboljeli su uglavnom natprosječno inteligentne osobe, a najpoznatiji je Stephen Hawkins koji ima pokretan samo jedan prst. U liječenju bolesti još uvijek nema prave uzročne terapije pa zato fizikalna terapija ima važnu ulogu u održavanju funkcionalnog stanja pacijenta.

Autorica knjige prim. mr. sc. dr. Ida Kovač naš je vodeći stručnjak na području rehabilitacije i fizikalne terapije neuromuskularnih bolesnika. Potrebu za ovakvom literaturom osjetila je prije 20 godina kad se tek počela baviti medicinom. Inicijativu za knjigu potaknula je profesorica Jušić, u to vrijeme voditeljica Centra za neuromišićne bolesti na Rebru. Dr. Ida Kovač bila je dio manje ekipe kojoj je omogućen odlazak u Njemačku gdje se upoznala s načelima fizioterapije. Njezina knjiga jedinstvena je u ovom području medicine jer je uz knjigu priložen i multimedijalni CD koji osim same knjige donosi i videozapise svih opisanih vježbi što još više pomaže bolesniku da može biti siguran u točnost izvođenja. Za glazbenu podlogu odabran je W. A. Mozart čija glazba ima dokazani terapijski učinak. U Zagrebu postoji relativno dobar sustav rehabilitacije, ali problem su ruralne sredine gdje često roditelji moraju biti fizioterapeuti. U selima, pak, fizioterapeuti se često nisu susreli s dijagnozom te će ovaj CD biti koristan za pravilno izvođenje terapije.

»Bolesti su individualne, nama je važno usporiti progresiju smanjenja funkcionalnih sposobnosti, a u konačnosti hendikepa«, kaže dr. Ida Kovač.

»Stupanj onesposobljenosti uvjetuje razinu sociološkog funkcioniranja«, ističe dr. Kovač te dodaje da će »knjiga postići cilj ako bude prihvaćena od onih kojima je namijenjena«.

Na predstavljanju knjige prisutne su bile osobe s dijagnozom. Iako je u posljednjih deset godina u Zagrebu veliki pomak u prilagodbi kretanja osoba u invalidskim kolicima, jedino su Klovičevi dvori pristupačni. Najveći problem su sanitarni čvorovi. ZET-ov organizirani prijevoz funkcionira na principu najave jedan dan unaprijed, ali je broj vožnji određen i često opterećen. Kata Meštrović operirana je prije 23 godine i autorica je knjige temeljene na osobnim iskustvima – »Malo dobre volje i vježbe do pokretljivosti bolje«. Kaže kako samo onaj tko je to prošao zna koliko vježbe znače. Vježba dva puta na dan i ocijenila je predstavljenu knjigu izuzetno važnom.

U Hrvatskoj ima 430.000 invalida, a dobar dio

DR. IDA KOVAČ: Autorica na promociji knjige namijenjene struci i pacijentima

KATA MEŠTROVIĆ: Operirana je prije 23 godine i autorica je knjige temeljene na osobnim iskustvima »Malo dobre volje i vježbe do pokretljivosti bolje«

je »nevidljiv« jer su vezani za kuću. Predsjednik Saveza društva distrofičara Hrvatske Željko Klepač kaže kako tom broju treba dodati dva člana obitelji, koliko ih je uključeno, a u Saboru do dana današnjeg nije bila rasprava o invalidima. Ipak, kaže, postoji svijest i razbijaju se barijere.

Veliki problem je zapošljavanje invalida – samo jedan posto ih je zaposleno.

KRISTINA ŠOBER